

برنامه ریزی استراتژیک معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی تبریز

مقدمه

گذر سریع زمان، وقوع تغییرات مداوم و اغلب غیر قابل پیش بینی، و محدودیت امکانات و منابع، امکان اقدام و فعالیت در عرصه های مختلف زندگی را بسیار مشکل نموده و نیاز به برنامه ریزی های دقیق و کارشناسانه را تا سطح یک نیاز حیاتی بالا برده است. این امر نه تنها مستلزم شناخت وضعیت فعلی (چه از نظر عوامل داخلی و چه از نظر عوامل بیرونی)، و نگاهی جامع و در عین حال کاربردی از اهداف بلندمدت و کوتاه مدت است، بلکه به دلیل ماهیت متغیر و پویای حرکت های طبیعی و اجتماعی، بدون آشنائی به گذشته افراد، سازمانها و جوامع و ترسیم روند حرکتی تغییرات، غیر ممکن می نماید؛ همچنانکه در فرمایش گهربار امام علی^(ع)، لزوم و اهمیت شناخت مبداء حرکت، در کنار وضعیت فعلی و مقصد نهائی حرکت بخوبی تبیین شده است، آنجا که می فرماید: «خدا رحمت کند آن کس را که می داند از کجاست، در کجاست و به کجا می رود».

در قرآن مجید نیز تغییر وضعیت موجود و رهائی از نواقص، موانع و انواع تاریکیها، و ارتقاء و تعالی انسان و ورود وی به عوالم نورانی و در یک کلام، هدایت انسان، بعنوان رسالت عظیم انبیاء عظام، تحت برنامه ای مدون و در قالب کتاب مطرح شده است: «کتاب انزلناه الیک لتخرج الناس من الظلمات الی النور باذن ربهم الی صراط العزیز الحمید» (سوره ابراهیم/۱)

در راستای نهادینه نمودن فعالیت های پژوهشی دانشگاه، و حرکت علمی در عرصه پژوهش، حوزه پژوهش دانشگاه مفتخر است بعنوان اولین معاونت در سطح دانشگاه، برنامه های خود را در قالب برنامه استراتژیک معاونت پژوهشی دانشگاه تدوین و به مرحله اجراء گذارده است. چشم انداز برنامه های پنج ساله این معاونت، بشرح زیر میباشد:

رسالت (Mission)

مشارکت در توسعه و بهبود سلامت جامعه و ارتقاء موقعیت علمی دانشگاه علوم پزشکی تبریز در عرصه های ملی و بین المللی از طریق ایجاد بستر و فضای مناسب برای محققین جهت انجام تحقیقات بنیادی و کاربردی، و برقراری ارتباط فعال با سیاستگذاران و متولیان پژوهش و فناوری کشور.

دور نما (Vision)

ما بر آنیم با توسعه و ارتقای امر تحقیق در تمام سطوح دانشگاه همواره به عنوان یکی از دانشگاه های طراز اول کشور و معتبر منطقه از بعد پژوهش محسوب گشته و مصداق بارز انجام تحقیق در خدمت ارتقای سلامت جامعه باشیم.

ارزشها (Values)

۱- ارج نهادن به جایگاه والای محقق و تحقیق

۲- عدالت

۳- رعایت موازین شرعی و اصول اخلاقی در پژوهش

۴- شایسته سالاری

۵- برخورداری از سلامت، حق آحاد جامعه

۶- ارج نهادن به خلاقیت و نو آوری

۷- پاسخگو بودن

۸- کار گروهی

اهداف کلان (Goals)

۱- توسعه کیفی و کمی تحقیقات بالینی

نظر به اینکه حجم وسیعی از عرصه های فعالیت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی را فعالیتهای بالینی بخود اختصاص داده است، هر گونه برنامه ریزی و اقدام در جهت توسعه پژوهش در دانشگاههای علوم پزشکی، بدون لحاظ نمودن بخش بالینی در راس اولویت های برنامه ای، منجر به تغییرات اساسی نخواهد شد. لذا، بخش عمده ای از برنامه های حوزه پژوهش، در راستای توسعه کیفی و کمی تحقیقات بالینی خواهد بود.

۲- جذب منابع پژوهشی خارج سازمانی :

یکی از نقاط ضعف پژوهش در نظام آموزش عالی کشور، اتکاء بیش از اندازه بودجه پژوهشی به اعتبارات دولتی است. اصولاً دانشگاهها و مراکز تحقیقاتی معتبر جهانی، بخش عمده ای از هزینه های خود را از طریق ارتباط با صنعت تامین می نمایند. اما متأسفانه در کشور ما بدلیل وجود فاصله زیاد بین دانشگاه و صنعت، انجام تحقیقات کاربردی و مورد نیاز صنعت در سطح بسیار محدودی صورت می پذیرد. به منظور تغییر این شرایط و حرکت در جهت انجام تحقیقات کاربردی، برنامه ریزی برای جذب منابع پژوهشی خارج سازمانی، بایستی در راس هر دانشگاه و مرکز تحقیقاتی قرار گیرد. تعدادی از اهداف اختصاصی این معاونت، در راستای نیل به این هدف کلان برنامه ریزی شده است.

۳- مشارکت فعال در گسترش و افزایش بهره وری از فن آوری اطلاعات بویژه در امور پژوهش :

امروزه، اهمیت روزافزون اطلاعات بر هیچ فردی و سازمانی پوشیده نبوده و در سطح جهانی تلاش بسیار گسترده ای در خصوص توسعه کیفی و کمی فن آوری اطلاعات صورت می پذیرد. قطعاً مسامحه در این امر، صدمات جبران ناپذیری را برای پیشرفت و توسعه هر کشوری در پی خواهد داشت. ضمناً بدیهی است که عرصه فن آوری اطلاعات فرا بخشی بوده و لازم است تمامی بخشهای دانشگاه برنامه ریزی و اقدامات اساسی، در این خصوص انجام دهند. معاونت پژوهشی دانشگاه نیز، بنوبه خود، در برنامه استراتژیک حوزه پژوهش، توسعه فن آوری اطلاعات را جزو برنامه اصلی خود در نظر گرفته است.

۴- ساماندهی و افزایش بهره وری از پایاننامه های دوره های تکمیلی و دستیاری :

امروزه در تمامی دانشگاهها و مراکز آموزش عالی، پایاننامه های تحقیقاتی بعنوان کارآمدترین ابزارهای پژوهشی قلمداد گشته و مورد استفاده قرار می گیرند. هر اندازه بستر برای هدایت و انجام این پایاننامه ها مناسب و امکان بهره وری از آنها بیشتر باشد، توسعه پژوهشی در دانشگاهها سریعتر و موثرتر صورت خواهد پذیرفت. از اینرو، ساماندهی و افزایش بهره وری از پایاننامه های دوره های تکمیلی و دستیاری بعنوان یکی از اهداف کلان پژوهشی دانشگاه در نظر گرفته شده است.

۵- فراگیر نمودن پژوهش در تمام سطوح نظام سلامت :

شناسائی و رفع مشکلات، ارتقاء عملکرد، بهبود فرآیندها و انجام صحیح امور، مستلزم برخوردی علمی با مسائل است. لذا بایستی شرایط طوری فراهم گردد که امکان کار علمی برای تمامی افراد در حوزه های کاری مربوطه فراهم آید. از این دیدگاه، یکی از وظایف معاونت پژوهشی دانشگاهها بستر سازی برای مشارکت مستقیم و فعال تمامی کارکنان نظام سلامت در فعالیتهای تحقیقاتی است و باید برنامه ریزی طوری صورت پذیرد که امکان تحقیق از اعضای هیئت علمی فراتر رفته و تمامی افرادی را که مهارت انجام تحقیق صحیح را دارند، تحت پوشش قرار دهد. از اینرو، بخشی از برنامه های اصلی معاونت پژوهشی دانشگاه، مهیا نمودن شرایط از نظر مسائل قانونی، تجهیزاتی و مهارتی برای مشارکت تمامی کارکنان دانشگاه اعم از اعضای هیئت علمی، دانشجویان، کارشناسان و کارمندان نظام سلامت در فعالیتهای تحقیقاتی است.

۶- هدفمند نمودن فعالیتهای پژوهشی دانشگاه :

محدودیت منابع مالی، تجهیزاتی و نیروی انسانی از یکطرف، و ارزش حیاتی زمان از طرف دیگر، ایجاب می کند هر سازمانی و حتی هر فردی، برنامه های کوتاه مدت و دراز مدت خود را با لحاظ اولویتهای هر چه سریعتر تدوین و حرکت مبتنی بر این برنامه ها را در سر لوحه فعالیتهای خود قرار دهد. این موضوع، در حوزه پژوهش دانشگاه، از طریق تدوین برنامه استراتژیک، تعیین اولویتهای پژوهشی دانشگاه، و ماموریت گرائی مد نظر قرار گرفته است.

اهداف (Objectives)

۱- بازنگری و اصلاح فرآیندهای انتخاب، اجرا و دفاع از پایاننامه های دوره های تکمیلی و دستیاری جهت اجرا از اول مهر ماه سال ۱۳۸۳ (در راستای G۱ و G۴)

۲- تشکیل و حمایت از پنج تیم پژوهشی بالینی چند بخشی و تاسیس چهار مرکز تحقیقاتی جدید در طول برنامه در راستای اولویت های تحقیقاتی نظام سلامت (در راستای G۱ و G۶)

۳- اجرای HIS بصورت پایلوت در بیمارستانهای آموزشی الزهراء و کودکان تا آخر شهریور سال ۱۳۸۴ (در راستای G۱ و G۳)

۴- جذب حداقل ۲ گرانت بین المللی در هر سال در طول برنامه (در راستای G۲)

۵- جذب حداقل ۲ مورد بند الف ماده ۱۰۲ در سال ۱۳۸۳ (در راستای G۲)

۶- تصویب حداقل ۱۰ طرح تحقیقاتی یا پایاننامه مشترک با سازمانهای خارج دانشگاهی بویژه صنایع در سال ۱۳۸۳ (در راستای G۲)

۷- اصلاح ساختار تشکیلاتی و مدیریتی واحد آمار و اطلاع رسانی دانشگاه تا آخر سال ۸۴ (در راستای G۳)

۸- برگزاری دوره های آموزشی مهارت های هفت گانه ICT برای حداقل ۶۰ نفر از اعضای هیئت علمی در هر سال در طول برنامه (در راستای G۳)

۹- تشکیل پایگاه عرضه اطلاعات با مدیریت مرکز اطلاع رسانی تا آخر سال ۸۳ (در راستای G۳ و G۵)

۱۰- اتوماسیون نظام اداری حوزه معاونت پژوهشی تا آخر شهریور سال ۸۴ (در راستای G۳)

۱۱- تشکیل گروههای پژوهشی توانمند در کلیه معاونت ها تا آخر سال ۸۴ و بیمارستان های آموزشی تا آخر برنامه (در راستای G۳ و G۶)

۱۲- دخالت دادن معیارهای پژوهشی بصورت یکسان و صحیح در برنامه های شغلی مدیران و کارشناسان (ارزشیابی سالانه ، طرح تبیین و ...) از سال ۱۳۸۳ (در راستای G۵)

۱۳- تدوین اولویت های پژوهشی دانشگاه با مشارکت ذینفعان تا آخر تیر ماه سال ۸۳ و اعمال سیاستهای حمایتی از اول مهر ماه ۸۳ (در راستای G۶)

۱۴- تکمیل و توسعه Website دانشگاه تا پایان سال ۸۳ (در راستای G۳)

۱۵- مستند سازی تمام فرایندهای حوزه پژوهشی تا آخر آذر ۸۳ و ارتقاء ۲۰٪ آنها تا پایان برنامه (در راستای G۳ و G۶)